

Prvo mjesto na literarnom konkursu za 2020.g.

Prva hidžra i njene poruke

Azra Imamović

Između dugih uvijenih niti vinove loze provirivao je mali grad. Stapala se boja krovova sa plavom bojom neba. Rosa je milovala snene listove djeteline i umivala krunice ruža, šemboja i tulipana. Vjetar je češljao svježnu zelenu travu i zasipao je opalim cvjetovima hortenzije. Nad gradom je vladala potpuna tišina. Ali još uvijek se između mira tiho provlačio nespokoj.

Granate više nisu padale. Iščezli su krici sa okolnih brda. Umro je strah, koji je te dvije godine harao kostima nevinih ljudi. Zauvijek je nestalo smijeha, smijeha od srca. Rat je uzeo sve što je bilo vrijedno i odnio sa sobom kao hladnu vodu sa izvora.

Umjesto smaragdnh oblčina, krupne kapi kiše lile su krvave oči majki čiji su sinovi položili svoja tijela u zemlju bosansku i pustili bistru krv da poput potoka žubori zlatnim poljima, plodnim dolinama i šarenim livadama. Od mnogih kuća ostao je samo crni pepeo. Ispucala zemlja, od sunca ili od Allahove volje, nije zacijelila kao ni žive rane na srcu majki, očeva, braće i sestrice.

Tog podneva, kad je sunce skočilo na pola neba, komšija Hasan je starim kabastim prstima desne ruke sivom, dobro neujednačenom, masom popunjavao rupu na duvaru sa lica kuće. Te nesretne godine, granata je probila bijelu hrapavu površinu i odvela u smrt njegovu suprugu Hamidu i dvoje male djece. On je tada bio na liniji. Lio je znoj sa naboranog čela u prvom redu pješadijskog puka. Otkad je tuga ušla u njegovo srce, nestao je veliki osmijeh iza kojeg su se krili nasumično poredani bijeli zubi, izlapio je onaj sjaj iz plavih očiju, a crne kovrdžave vlasi iz korijena su zamijenile sijede. Samo mu je ostala trošna kućica, koja je u svojim odajama krila sve njegove uspomene. Nije imao ništa više. Živio je i dovio za njih.

Nažalost, u gradu više nije bilo zdrave kuće, živog srca ni mirne duše.

Ali život je išao dalje. Vozovi nisu čekali, ko se ukrcao – ukrcao se. Sve je iznova cvjetalo. Priroda se budila.

Polahko se topio zamrznuti grad.

Na svakom ćošku bile su žene – i stare i mlade. Zanosno su ribale kaldrmu, čupale travu među ivičnjacima, odijevale stabla u bijele haljine, a u rijekama ribale šarene čakšire i sitnim kumom trljale posuđe. Cijela čaršija je odisala sjajem i čistoćom.

Sve je to kroz zamagljena stakla pendžera posmatrala zamišljena Amina. Njene sjajne oči ostale su na stazici nadajući se da će babo Omer svakog trena svojim teškim cipelama dignuti prašinu sa puta, doći tu pod pendžer, dodirnuti njenu mehku ručicu i ostaviti na klupici ružu boje krvi. Slivale su se krupne kapljice vode niz Aminino čelo, a pod jagodičnim kostima miješale su se sa proključalim suzama. Amina je gutala jednu po jednu gorku molekulu. Prošlo je pet godina kad ga je zadnji put vidjela. Krala je posljednje mirise babinih garavih ruku sa svoje kao snijeg bijele mahrame. Aminin uzdah su zgrabile Hatidžine hladne ruke, koje su se u istom trenu našle na njenim ispucalim usnama.

„Ne plači, čedo moje! Tvoj babo nikada neće napustiti tvoje srce. On će uvijek biti tvoja prva i posljednja misao. Ne plači, ne prosipaj suze težine žutog dukata. Ljubi te mati tvoja! Čuvaj ga dovom. Ako je i poginuo...“

Amina je jecala. Srce je plakalo njeno, a duša je sve više vrištala.

Milujući tako Amininu svilenu mahramu krivi drveni štap izmakao se iz Hatidžine ruke, stara leđa su kliznula niz duvar i skinula su sa njega svu bjelinu. Iz Amininih očiju probile su suze, a pod kožu joj se istog trena uselio strah.

„Majko, majko mila, jesi li dobro?! Kako mi je žao! I tebe sam prepala, majko moja!“

Hatidža je naslonila tešku glavu na Aminino rame, počele su se prosipati riječi između tankih usana: „Nisi, kćeri moja draga! Mladost mi maše posljednji put. Već me je starost zgrabila za ruku i vodi me svojim stazama. Šta ću?! Nemam drugog izbora. Još kad vidim da tvoje tijelo pokrije tuga, a srce i dušu okupaju suze na moje lice useli se još deset bora. Teško mi je da te gledam takvu kao slomljenu granu rodne jabuke.“

Amina ju je pažljivo slušala, a suze su se same kotrljale niz rumene obraze.

Tog dana, poslije ikindije dok su Amina i Hatidža za sinijom u hajatu ispijale posljednje kapi kahve, neko je snažno zadrmao drvena vrata. Zaigrale su suze u Amininim plavim očima, a slomljeno srce je počelo da lupa. Lomila je hitro korake do pervaza, nadajući se da je samo vrata dijele od babinog toplog zagrljaja.

Zapahnuo ju je mlaki povjetarac koji je sa sobom nosio blagi miris znoja. Pred vratima je stajao amidža Ibrahim. Amina je bila baš iznenađena, jer se nikada nije vraćao tako rano sa posla. Sa tugom je zatvorila vrata i otišla da pristavi vodu za kahvu.

Ibrahimovo lice je bilo prožeto umorom i grašcima znoja. Na njemu se sušila zelena košulja na kockice, koja je bila na kraju otkopčana. Dok su njegove od umora krvave oči puzale po podu, ispod brkova razvukao je osmijeh i progundao: „Danas nisam ni bio na poslu...“

Amina i Hatidža su pogledale jedna u drugu.

„Išao sam na pijacu, dole kod Hamdijinog esnafa i prodao kravu Šaru.“

Na Hatidžine oči pao je mrak.

„Zašto? Zašto si to uradio, dragi moj Ibrahime? Pa što mi nisi rekao?!“, u suzama ga upita ona.

„Draga moja ženo, nisam imao izbora. Već godinama radim u rudniku i jedva sastavljamo kraj sa krajem. Mi moramo izvesti Aminu na pravi put. Ko će ako nećemo mi? Mi joj moramo biti kao roditelji, kako bismo popunili prazninu njenog velikog srca. Evo sad će godina kako je medresu završila, a posla nema. Sutra, ranom zorom, idem da je upišem na Medicinski fakultet u Tuzli...“ Hatidžine suze istog trena zamijenio je veliki osmijeh. „Ako ga ja nisam završio, neka ga ona završi...“

Amina je dotrčala iz hajata. Obuhvatila je Ibrahima oko vrata objema ručicama. Nježnost je razbila snagu. Čvrsto ga je zagrlila. Niz rumene obraze padale su krupne suze kao zrele kruške. Njen osmijeh je govorio sve, riječi su bile suvišne.

Amina je poslije medrese o fakultetu mogla samo sanjati.

Prije nego što je šareni pijetao komšinice Safete iz postelje digao narod na noge, Ibrahim i Amina su krenuli na daleki put. Pred pervazom Hatidža je za njima prosula bokal vode. „Sretno vam bilo!“ - rekla je Hatidža.

Pratila je njihove lagane korake sve dok se izdužene sjenke nisu izgubile iza mušepaka, na kraju krivudavog puta.

Brišući sa čela vodu od abdesta, tiho je govorila:

„Gospodaru moj, sačuvaj ih i daj im snage da izdrže duge staze suncem obasjane...Neizmjerne sam Ti zahvalna što si mi dao da ponovo budem majka, Gospodaru moj. Hvala Ti što si je učinio našom dikom i ponosom. Olakšaj joj put stjecanja znanja i uputi je, Ti uistinu sve čuješ i sve znaš.“

U bijeloj zgradi vladala je velika gužva. Na kraju je ljubazna profesorica potapšala Aminu po ruci i rekla joj da će rezultati izaći za petnaest dana. Amininoj sreći nije bilo kraja.

Jednog dana, dok se sretna vraćala kući sa pijace, neko je viknuo: „Amina! Amina!“

Ona se okrenula, a iza nje je stajao čovjek mršava lica sa plavom beretkom na glavi. Bio je to poštar.

„Ovo je za vas stiglo, mlada damo.“, rekao je on pružajući joj plavi koverat.

„U redu, hvala vam.“, izustila je Amina.

Osmijeh su zamijenile suze. Ona nije bila primljena na fakultet.

Prije nego što je klonula niz stare mušepke, sjetila se riječi iz Kur'ana:

„Nekada nešto ne volite, a ono može biti za vas; a nekada nešto volite, a ono ispadne zlo po vas . Allah zna, a vi ne znate" (El-Bekare, 216)

Amina se uhvatila u koštac sa sudbinom upućujući iskrene dove Uzvišenom. Veliki oslonac su joj bili roditelji.

11. juli 1995.godine

Tog dana u četinarske šume pale su prve granate. Nakon nekoliko godina mira, ponovo je rat pokucao na njihova vrata.

Amina je mislila da je sve to samo noćna mora i da će ubrzo izroniti iz tame i otvoriti plave oči.

Pred suton, dok se Ibrahim vraćao iz rudnika kod Švrćine kuće, nadomak šehera iz vedra neba doletio je geler. Švrćo je podlegao na licu mjesta, a Ibrahim je ostao bez lijeve noge. Par dana je ležao zalijepljen za bolnički krevet u Srebrenici. Svaki dan je pristizao sve veći broj ranjenika i bolesnika, tako da su ga otpustili na kućno liječenje.

U trošnoj porodičnoj kući, koja je bila iznad grada i mete bombardovanja krili su se Amina, Ibrahim i Hatidža. Amina se dobro starala o Ibrahimu. Stalno mu je ispirala ranu, mazala kremama i zamotavala bijelim zavojima.

Hladnim zidovima sobe odjekivao bi glas mlade reporterke: „Više nema razloga za paniku. Stanje u Srebrenici se popravlja!...“

Vijesti sa radija donijele bi malu dozu nade da će sutra biti bolje.

Preko noći grad su pokrili crni oblaci kao ugljen, a na krajevima pokrivača provirivali su bijeli pamučni oblačići. Odjekivali su glasovi sa okolnih brda poput riječi u dugom tunelu. Sve su pred sobom lomile granate. Mjesec više nije prosipao mlijeko tamnim stazama. Oči su svijetlile i hodale u mraku. Srce je probadala vriska žena, nesnosan plač male djece, nakon čega bi na tren uslijedila tišina. Muk. A onda bi iz vedra neba, dok sunce sija, na sve strane padali meci kao bobbe grožđa. Poput nadošle zelene rijeke Drine stanovnici su poplavili ulice Srebrenice. Spremala se strašna oluja. Na sve strane je tutnjalo i grmilo.

A juli je bio...

U grupi izbežumljenih muškaraca, uplakanih žena i djece, koji su hrlili prema Potočarima bili su Ibrahim, Hatidža i Amina. Ibrahim je teturao teško prohodnim putem. Cijelo njegovo tijelo visilo je na tankom uvijenom štapu. Jedva je vukao desnu nogu, brišući graške znojja okrajkom karirane košulje. On je imao dva krila, letio je kao bijeli galeb. Desno je bila Hatidža, a lijevo krilo Amina. Ljudi su prelazili jedni preko drugih. Valjali su se u blatu. Pucale su kosti kao suhe grančice u kaminu. Na površinu je izranjala dernjava, plač, krik...Svuda su ležala hladna tijela. Krv se prosipala kao voda.

U Potočarima, u vojnoj bazi Ujedinjenih nacija, na travi koja se pržila na suncu sjedile su porodice, sve jedna do druge. Njihove kose su bile okupane znojem, a lica umivena suzama. Sreća je sijala iz njihovih očiju, jer sumislili da je ratu došao kraj i da su u sigurnim rukama. A nisu mogli ni zamisliti kolika će im se tek kiša sručiti na glavu i ramena.

Zločinci su prohujali kao vjetar kroz masu naroda obarajući iscrpljena, umorna, gladna i žedna tijela. Obarali su ih kao klade i gazili po njima. Srljali su naprijed ostavljajući krvave otiske svojih cipela. Nasilno su odvajali mlade i starije muškarce od žena i prevodili ih preko žilet žice na drugu livadu. Majke su vikale, jaukale, plakale, neumorno dozivale svoje sinove i supružnike.

Amina je posljednji put pogledala Ibrahima u oči. Čvrsto ga je stegla za ruku kao da ga više nikada neće vidjeti. Na dlan mu je stavila komad tvrdog hljeba i potapšala ga je po ramenu.

„Čekaj nas...“, rekla je ona, „sa one strane brda, pa ćemo zajedno dalje...“

Jedan vojnik širokih pleća i jakih mišica naglo se okrenuo prema uplakanim majkama, djevojčicama i drsko je rekao:

„Pogledajte ih posljednji put!“

Uzvrela krv se ledila u žilama.

Hatidža je brišući suzne oči okrajkom mahrame posljednji put pogledala Ibrahima. I on je u masi pronašao nju, ali nije imao dovoljno hrabrosti. Njegove oči puzale su po onoj, od sunca užarenoj, travi. Ibrahim se više puta okretao, sve dok ga jedan siledžija nije ščepao za kragnu i odvuкао duž puta. Svaki trag mu se izgubio iza hlada mirisne lipe.

Uplakane žene sa malom djecom u naručju ubacivali su kao poklone u zelene autobuse i odvozili u nepoznatom pravcu. Mnoge od njih su bile napastvovane. Hatidža je čvrsto držala Aminu za mehku ručicu. One su se nečujno izvukle iz mase i krenule za vojskom koja se povlačila preko brda s ciljem da se dočepa slobodne teritorije.

Kad su dovoljno odmakle od zidina grada, Amina se okrenula i kroz plač rekla: „Nikada te ne bih napustila, grade moj, da me iz tebe ne protjeraše krvoločnici koji su žedni i kiše Božije... Sada idem i nosim te u srcu, znaj, vratiti ću se. Obećavam ti, moj voljeni grade. O, Srebrenico, babo, ne plačite, vratiti ću se, obećanje je dug...“

Hatidža je obrisala njene suze i rekla: „Ne boj se Amina! Allah je sa nama! Na ovaj put idemo sa bismillom i sa Njegovim imenom u srcu. Ako i poginemo na Njegovom putu, na putu dobrih, nećemo umrijeti, šehidi ne umiru...“

Hatidžine riječi uvijek bi smirile Amininu dušu i osvježile slomljeno srce.

Čekao ih je dug put. Mali korak ih je mogao odvesti u smrt.

Svako brdo je bilo u plamenu. Gorjeli su naviljci suhe trave, pucketale su tanke grane listopadnih šuma. Na sve strane padale su granate. Odjekivali su zvonki glasovi dolinama, s vremena na vrijeme čuo se nenasan vrisak žena...Šumom je kružio plač i jad.

Staza u mračnoj šumi je bila utabana. Na sve strane ležala su hladna tijela, iz kojih je duša davno izašla...Čim bi uslijedio pucanj Amina i Hatidža su se bacale u trnje i skretale sa puta, moleći Boga se da se nenađu na tijelima mrtvih. A kad bi tako bilo dršćući bi ustajale i nastavljale dalje... U ruci mladog čovjeka, čije je tijelo bilo izrešetano, bio je mali Mushaf. Vjetar je milovao njegove stranice. Amina ga je uzela i čvrsto privila na svoja prsa. Noći su bile strašne. Na sve strane je harao mrak, ali njima nije bio potreban fenjer. Put im je osvjetljavao dnevni namaz. Navečer, dok je vatra gutala visoke četinarske šume Amina je sjedila u grmlju i učila Kur'an. U Kur'anu je pronašla lijek za slomljeno srce i Allahovu milost. Njihova crijeva su plakala, ali duša je bila sita. Ona se hranila imanom. Ujutro bi grlo razgalile svježim crnim kupinama, koje su bile umivene rosom. Allah im je davao opskrbu, onda kada su se najmanje nadale.

Danima su hodale uskim stazicama.

Hatidžu je izdavala snaga, ali i godine su činile svoje. Jedva je vukla nogu za nogom...

Na kraju šume dočekalo ih je svjetlo. Plavilo se nebo nad rosnom travom koja je bila zasuta raznobojnim cvijećem. Sretno su cvrkutale ptice. Ljubav je lepršala u zraku kao krila leptira.

Po glavi su im se vrtila razna pitanja. Nisu znale gdje će, kako će i šta će?

Lutale su livadama, njivama i sokacima... Kao da nije bilo kraja njihovom bježanju.

Jednog dana su izašle na ulice srca Bosne. Dok su šetale Bašćaršijom ljudi su ih gledali ispod obrva, nazivali su ih pogrđnim imenima, a bilo je i onih koji su se ismijavali njihovom izgledu. Neki su prolazili oborenih pogleda, a neki su namjerno udarali na njih dvije, slabe i nemoćne.

Dok su bose hodale vrelom kaldrmom, u susret im je išla stara žena Zenunka. Ona ih je bez ikakvih pitanja primila u svoju kuću. Osigurala im je krov nad glavom i suh komad hljeba. Zenunka je bila veoma dobra i pobožna žena, u ratu je izgubila muža Osmana, a nakon njegove smrti ostala su joj tri sina. Sinovi su se oženili i otišli u inostranstvo u potrazi za boljim životom. Tako da je ona ostala sama u velikoj kući. Hatidža je nakon prvog razgovora sa Zenunkom postala najbolja prijateljica. Ona je njihovom životu vratila sjaj.

Uz pomoć Amara, Zenunkinog sina, Amina je upisala Medicinski fakultet u Sarajevu. Hatidža je dane provodila provlačeći tanke niti bijelog konca kroz sitne rupice velike igle. Uživala je u heklanju zajedno za Zenunkom.

Knjige za fakultet su bile preskupe. Kako ne bi bila na grbači nane Zenunke, koja je od svog grla odvajala marku po marku i umjesto da sebi uzme lijekove njoj davala za školu, Amina je počela raditi. Ustajala je ranom zorom, a kasno u ponoć odlazila na počinak. Pa prije nego što i svane pomela bi odaje, podigla duške, zategnula čohu na sećiji, savila jorgane i jastuke odložila u dušekluk. Nakon toga bi pristavila vodu za kahvu, pripremila fildžane i probudila Zenunku i Hatidžu da zajedno klanjaju sabah-namaz. Ujutro bi pomuzla kravu i podijelila mlijeko komšijama. Dok su se pred večer njene kolegice spremale za noćni provod, ona je u avliji sušila sir na hrđom prožetoj bačvi. Kad sunce izađe spremila bi mokre i suhe sireve u vrećice, nasula mlijeko u flaše i izvrhom napunila tegle kajmakom. Sve bi to stavljala u crne cekere i onako mršavica objeručke nosila duž ulice do gradske pijace, gdje je bio veliki promet. Na pijaci su je svi voljeli, imala je svoje kupce i dobru zaradu. Kući se vraćala umorna, a čekale su je pune ruke posla. Po povratku napravila bi ručak, oprala suđe sitnim kumom i na izvoru hladnom vodom ispirala odjeću. Navečer, kad bi one zaspale uzimala je teške knjige i učila cijelu noć pod svijećom.

Prolazili su dani, a na njih su se nizali mjeseci. Amina je kroz sarajevske ulice lomila sitne korake. Preplitala su se godišnja doba. Curile su godine kao voda iz kabla. Šesta je bila na izmaku.

Amina je okončala zadnje ispite. Hrabro je koračala trnovitim stazama i uspjela je. Ona je nosila dvije krune. I hižab i titulu doktorice.

Hatidža je bila ponosna na nju.

Ali sreća je sa sobom ponovo donijela tugu.

Hatidžu je starost srušila sa nogu. Smrt je bila na pragu. Sve je jače kucala. Amina ju je voljela svim svojim srcem, dušom i tijelom. Ona je ispunjavala cijelo njeno biće. Bila joj je i babo i majka. Na Amininim rukama je ležala, dok je sunce posljednji put kupalo bijele vlasi.

Naborani kapci, otečeni, prožeti borama pokrili su zelene oči, dok su između usana probijale jedva čujne riječi: „Ešhedu en lā ilāhe illallāh...ve ešhedu enne Muhammeden abduhu ve resuluhu...”

Duša je napustila njeno tijelo. U maloj sobi kraj kamarije ostale su Amina i Zenunka. Amina je cijedila suze o njeno rame, tiho govoreći:

„Svi smo Allahovi i Njemu ćemo se vratiti. Gospodaru moj nagradi me za moju nesreću i daj mi bolje od nje. Milostivi Stvoritelju smiluj se mojoj majci i uvedi je u džennet...Ona je mene kad sam bila mala njegovala, a njena su djeca za moj život svoje živote dala...”

Jedina želja joj je bila da se vrati u rodni kraj, u Srebrenicu. Nadala se da će tamo pronaći babu Omera i amidžu Ibrahima.

Teško joj je bilo da ode od srca Bosne, od grada u kojem leže kosti njene majke Hatidže.

Morala je ostaviti i nanu Zenunku, ženu koja je bila njen najveći oslonac u životu.

Zaškripala su bijela vrata stajске sobe. Zenunka je odmah osjetila Aminin miris. On se uselio u njenu dušu već prvog dana. Ali polahko je lapio. Kao da je osjećala da Amina odlazi daleko i da se možda više nikada neće vratiti.

Amina je nečujno prišla bijeloj posteljini na kojoj je ležala Zenunka kao livadska biljka. Svaki dan je nestajao jedan dio nje. Polahko i nečujno je odlazila, ali na put bez povratka.

Mršava ruka je zaronila pod jastuk idrščući Amininoj ruci je prinostila bombonjeru sašarenim omotom. Na tren je zatvorila oči i nasmiješila se. Kroz mala usta izlazile su jedva čujne riječi:

„Amina...pojedi je u slast sa babom kad dođeš kući”. Amini se omakla suza iz oka. „I sjeti me se tamo u svom voljenom gradu...pomoli se za mene...” Njene suze su davno presušile. Umjesto očiju plakale su crte staračkog lica.

„Nano, da si ti meni živa i zdrava.” Potapšala ju je Amina po svilenom bluzi. „Da te Allah, dž.š. obaspe blagodatima i usliši sve tvoje želje. Hvala ti što si od mene načinila insana, da uvijek znam ko sam, odakle sam i šta sam. Hvala ti za svaku životnu lekciju... Hvala ti za svaku mrvu pšeničnog hljeba, za svaku kap vode sa bunara. Hvala ti za svaki dinar, kad si umjesto lijekova sebi meni kupovala knjige od svoje penzije i školovala me pored i svoje djece. Ti si moja heroina! Nikad ti se neću moći odužiti, neno.” Amina se gušila u riječima. Opet je nastavljala: „Hvala ti što me nikada nisi smatrala strancem, a kamoli nazivala izbjeglicom, kako su me drugi saosmijehom zvali. Hvala ti što si nam omogućila krov nad glavom, kad su nas drugi šutali na ulicama. Moju bol si izliječila ti... Učinila si da srce Bosne postane moj drugi dom. Al ne mogu ostati neno. Oprosti mi, tako mi Allaha Uzvišenog ne mogu. Moje srce kuca u Srebrenici, dok šetam Baščaršijom. Ja gledam Vijećnicu, a vidim svoju trošnu kuću i babu na pragu kako me čeka raširenih ruku. Sarajevo je ljubav, a Srebrenica je život. Ja ne mogu reći da volim Srebrenicu, kao što ne mogu ni reći da volim svoje tijelo. Naprosto, odrasla sam sa njom i bez nje moj život ne postoji. Zato se vraćam ponovo i vraćati ću se sve dok opet ne pustim duboko korijenje koje su potrgali oni koji srca nemaju, a svoju dušu su davno prodali Iblisu.

Amina je otišla, a iza sebe je ostavila suncem okupanu zemlju.

Srebrenica je čvrsto spavala, pokrivena crnim kaputom sa žutim tragovima na krajevima. Amina je jedva našla put do svoje rodne kuće. Kroz pendžer je treperilo žuto svjetlo. Uzbuđeno je lomila korake zakrčenom stazom, nadajući da je svega tri aršina dijele od babe.

Pred njom su se našla stara hrastova vrata, koja su postala biotop mnogim insektima. Pokucala je nekoliko puta. Niko nije otvorao...Odjednom se začuo tutanj, a na vratima se pomolila žena osamdeset i kusur godina. Na glavi je imala bijelu mahramu sa ljubičastim kerama na krajevima, koja se opirala blagim valovima vjetra. Ispod mahrame su stidljivo virile bijele vlasi. Njene male oči bile su krvave od plača. Dugi smeđi džemper, mjestimično poderan, lagano se prelivao preko zavrnutih dimija. To je bila Omerova majka, a Aminina nena.

Kad ju je Amina ugledala na njenom licu nastanio se veliki osmijeh. Srce je treperilo njeno, a iz očiju su potekle krupne suze.

Dugo su stajale pred hajatom, sve dok im se zima nije uvukla pod jagodice.

Pucketale su suhe grančice, koje su se igrale sa vatrom u šporetu. Amina i Hanifa su sjedile na šarenom ćilimu, za sinijom. Kad je Amina čula za babinu smrt, slegla je ramenima i zajecala. Zajedno su plakale. Najteže su joj pale Hanifine riječi: „Kćeri moja, najgore mi je bilo što sam sina morala pokopati bez glave, ruku i nogu, a ja sam ga ispravnog rodila i sa rukama, sa glavom i sa nogama... Ne mogu im oprostiti, ja njima ne mogu halaliti...” Ronila je krupne suze. „Al’ ne mogu im se ni osvetiti, ja nemam takvu dušu. Allah će njima presuditi...”

Cijelu noć su provele u razgovoru.

Prolazili su dani, za njima mjeseci i godine. Mijenjala su se godišnja doba.

Iza Amine je ostala knjiga *Dijete šehida* da svjedoči generacijama o životu u Srebrenici, onda kada i njeno tijelo zaspe zemlja natopljena krvlju.

Knjiga se završava dubokoumnim ajetom iz Kur'ana:

“I ne recite za one koji su na Allahovu putu poginuli: ‘Mrtvi su!’ Ne, oni su živi, ali vi to ne znate!”

(El-Bekare, 154)